

KNJIZEVNOST

MIRA MIHELICEVA, PRIDI, MILI MOJ ARIEL. Kot svojevrstno dopolnilo obsežni tetralogični *sagi o Ravnovih* je izdala Mira Miheličeva pred kratkim še zbirko osmih zgodbic za mladino z naslovom *Pridi, mili moj Ariel** (ne morem razumeti, kako je moglo priti do tega, da je na naslovni strani knjižice naslov spremenjen v jezikovno mnogo bolj okorno zvezo *Pridi, moj mili Ariel!!*). Te zgodbi vsebinsko posegajo v mladost glavne junakinje tetralogije, v mladost Marine Ravnove, ki jo je bila preživela v Zabukovju, v tisti vasi, ki jo poznamo že iz Mladega meseca. In tudi osebe, ki nastopajo v pričujoči knjižici, so nam deloma že znane: mladi, nemirni Julius se je spremenil v prijaznega in pristrčnega dedka, Franeka v nekoliko strogo in (vsaj v začetku) nepristopno staro mamo, ki hodi vsak četrtek k uglednim vaškim gospem na čaj itn., itn.; seveda pa je tukaj še centralna oseba, Marina Ravnova oziroma to pot Marinka, mlado dekletce, ki pa že kaže zametke za vse tisto, kar smo izvedeli o nji že v tetralogiji.

V spremni besedi pojasnjuje Miheličeva genezo tega dela, ki ga je snovala že dlje časa (če se prav spominjam, je izšla ena izmed zgodb že pred več kot desetimi leti v otroški reviji *Pionir*). Miheličeva pojasnjuje mladim bravcem predvsem ozadje zadnjih treh zgodb, ki si jemljejo za nekakšno motivno osnovo čarobni svet čudovite pesniške parabole o viharju Williama Shakespeara. Prav te tri zgodbi so verjetno najbolj dognane v vsej knjižici: ob pomoči starega, dobrega Shakespeara, ob pomoči Prosperove čarobne palice in čarodejstev milega Ariela se je posrečilo Miheličevi prepričljivo in polnokrvno prikazati vsa najgloblja hrepenenja glavnih junakov teh treh zgodbic, na videz presrečne, a zato na dnu duše osamljene Marinke, sanjavega in malo prezgodaj dozorelega Tonia, ki je po svojem očetu, kapitanu, podedoval nekoliko avanturizma, in drugih vaških mulcev. Prav tako je tudi z opisom »amaterske predstave«, kjer otroci celo uprizorijo Vihar, seveda v lastni dramatizaciji tiste zgodbe, ki sta jo vsebinsko obnovila in v prozno obliko prelila po vsej verjetnosti Charles in Mary Lamb v svojih *Zgodbah iz Shakespeara*; ob opisu tega pristrčnega teaterskega entuziazma je Miheličeva z izredno pisateljsko tenkočutnostjo nanizala in razkrila celo vrsto tistih malih psihičnih vzgibov, ki so v otrocih venomer navzoči, pa jih odrasli nehoti preveč zanemarjajo. Vse to velja enako (če ne morda še bolj) za Vojaka iz cina, na videz preprosto, a v resnici pretresljivo, prav nič sentimentalno upodobitev socialnih razlik na vasi, takó kot jo vidi otroško oko.

Vse to je seveda dosegla Miheličeva s tistimi pisateljskimi kvalitetami, ki so bile že ugotovljene v ocenah njenih prejšnjih del, pisanih za »odrasle«: tudi to pot je pisateljica jasno in polnokrvno izoblikovala posamezne značaje, med njimi seveda najbolj centralno osebo, Marinko, ki jo lahko brez pretiravanja postavimo zraven Župančičevega Cicibana, tako imenitno je popisana; obenem pa je z večšo roko prikazala vsa tista nezaznavna, majhna, a zategadelj nič manj pomembna spoznanja, ki jih človek prvič zasluši sicer že v otroštvu, pa mu dokončno pridejo v zavest šele tedaj, ko dozori. In tu je morebiti skrita problematičnost te knjige: ali je to še literatura za otroke (od enajstega leta dalje), kot lahko preberemo na zadnji strani izdaje, ali ni to že pisanje, ki je mnogo

* Mira Miheličeva, *Pridi, mili moj Ariel*. Mladinska knjiga, 1965.

bolj namenjeno odraslemu človeku. Sam sem prebral knjižico z velikim užitkom — ali jo bo lahko prav takó dojel tudi otrok, ali ne bo prezrl nekaterih njenih vrednot, ki so bistvenega pomena pri kakršnemkoli presojanju dela? Nekolikanj je k temu pripomogla tudi pisateljica sama z vsemi razmišljanji o Marini, ne o Marinki, se pravi o tisti zreli ženi, ki jo je obdelala v tetralogiji: trdnó sem prepričan, da bi prav ta razmišljanja morala v varianti, ki jo imamo pred seboj, odpasti (najbolj očitno je to v zgodbi Dve pismi) — s tem bi knjiga kot celota pri svoji vrednosti, ki je že sedaj nedvomna, samo pridobila.

Kljub temu pa je Pridi, mili moj Ariel eno najpomembnejših del naše povojne mladinske proze. Miheličeva je znala v njem odlično povezati in spojiti v homogeno celoto dva svetova, ki odločilno vplivata na otrokovo psiho, svet resničnosti in svet fantazije: ta dva svetova tudi vodita in usmerjata dogajanje vseh zgodb — kjer tega ni (na primer v Dveh pismih ali pa v zgodbi Popotnik pride čez goro), so tudi zgodbe nekolikanj povprečnejše, zgolj faktografske obnove posameznih spominov. In ena posebnih odlik te knjige je njena jezikovna podoba: zdi se mi, da jezik Mire Miheličeve ni bil še v nobenem tekstu tako zelo poln, zvočen, metaforično bogat, pri tem pa vendarle do skrajnosti pretanjen in funkcionalen. In če bi bila edina odlika te knjige njen jezik (kar pa vsekakor ne drži), bi lahko Ariela upravičeno ločili od sorazmerno zelo povprečne slovenske mladinske književnosti.

Borut Trekman

NOVIM OTROŠKIM PESNIŠKIM ZBIRKAM NA ROB. Slovstveno dejanje, ki bom o njem govoril, samo po sebi ne pomeni takega dogodka, da bi zaslužílo in tudi terjalo podrobnejši prikaz.* V človeku namreč kljub zajetnemu obsegu in zunanjemu, bleščečemu videzu ne zbudi mimo nekaterih pomislekov nobenega globljega in pravega vtisa. Zastran tega bom predmetu svojega zapisa, to je otroški poeziji, določil nekoliko širši okvir, v sorazmerju s tem pa neposrednemu pojavu — pobudniku tega zapisa, to je štirim samostojnim otroškim pesniškim zbirkam, zreduciral pomenski obseg na najpomembnejše, najbistvenejše.

O otroški literaturi smo si zdaj vsaj teoretično že na jasnem, ko pravimo, da to ni posebna veja vsesplošne književnosti, ampak samo njen odtенок: da je torej pisanje za otroke umetniško delo. Slovenske izkušnje nam tega praktično sicer ne potrjujejo dovolj pogumno, posebej ne novejše. Zakaj? Obhaja me občutek, ko prebiram pričujoče štiri pesniške zbirke, da so vsaj prve tri od njih bolj tolažilna dejanja njihovih avtorjev kot pa živa oblikovalna nuja po umetniški izpovedi v obliki otroške poezije. Tolažilna v tem smislu, da pesniki niso odeli v otroško formo tudi otroškega duha, sveta, doživljanja, ampak svoj svet, ponekod kar svoj življenjski princip. V tem pa je ena najhujših zmot in pomanjkljivosti ne samo obravnavanih zbirk, temveč slovenskega otroškega slovstva nasploh. Avtorji namreč ne upoštevajo bistva komunikacije med njimi in otroki: da sloni ta komunikacija z njihove strani na opazovanju, upodobitvi in preučitvi otrokovega psihičnega ustroja, z otrokove strani pa zgolj na

* Pred meseci (vse z letnico 1965) je Mladinska knjiga hkrati izdala štiri otroške pesniške zbirke — *Janko Samec: Čenča Marina, Črtomir Sinkovec: Pomlad ob Soči, Vera Albrecht: Pustov god* in *France Filipič: Srebrna metlica nad goro*. Prvo je ilustrirala Cita Potokarjeva, drugo Jože Čiuh, tretjo Melita Fovk-Stihova in zadnjo Marjanca Jemec-Božičeva.